

בעזה ש"ת

שיעור מ"ג

שיעורי

הלכה ישרה

דיני ימי המצרים - די דריי וואכען

לא ללמוד בשעת התפילה וקריאת התורה

הלכות ימי בין המצרים - הלכה למעשה

א. התקופה של ימי המצרים

נחלקת לד' חלקים, מ"ז בתמוז, מר"ח אב, שבוע שחל בו תשעה באב ואחרי ת"ב.

ב. משבעה עשר בתמוז:

משבעה עשר בתמוז, נוהג איסור בריקודין וזמר, ברכת שהחיינו ותספורת.

ג. איסור שירה וזמר:

- ❖ אסור לעשות ריקודין ומחולות (אפילו ע"י אדם אחד) עם אנשים רבים סביב במעגל (מ"א סק"י).
- ❖ וכן לשמוע כלי נגינה (פרמ"ג בביה"ל ד"ה מעטים, מנ"ח ח"א ק"א ב', אג"מ אר"ח ח"א כ"א).
- ❖ אך לשמוע נגינה בפה במכשיר טעיפ וCD, עיין שו"ת שבה"ל ח"ח קכ"ז אות ב, הגריש"א תורת המועדים ס"ה.
- ❖ ובמקום הצורך להפיג הרגשת פחד ובדידות (איינזאמקייט) מותר בניגונים ושירים המעוררים הלב על חורבן וגלות (הגרש"א הליכות שלמה ב', פ"ד דבר הלכה ו', הגר"ח תורת המועדים שם ו').
- ❖ מותר לזמר לצורך פרנסה וללמד מוזיקה לגוים ולחולים וכדומה, שאם לא ילמד – יפסיד מפרנסתו, כגון שמשתלם עבור חודש וכדו'.

ד. ברכת שהחיינו:

- ❖ אסור ללבוש בגד כזה שצריך לברך עליו שהחיינו.
- ❖ אבל בשבתות עד ר"ח אב, מותר אפילו לברך שהחיינו (משנ"ב תקנ"א מ"ה, קבה"ל ח"א א').
- ❖ מותר לקנות עד ר"ח אב העמעדער וכ"ש מלבושים פנימיים – אינטער וועש, זאקען, מכנסיים – הויזען, חאלאט ונעליים (שם).
- ❖ נכון שלא ייכנס בימים אלו, בדירה חדשה אם אין צורך בכך ואין לו הפסד, אפילו באופן שאין צריך לברך שהחיינו, כיוון שיש בו שמחה יתירה (א"ר י"ז, ובשעה"צ מ"ח).
- ❖ וכן נכון שלא לקנות מכונית חדשה – קאר בימים אלו, אפילו שאין מברכין עליה שהחיינו, והיינו ככל שאין בזה צורך לפרנסה או שהוא במחיר זול (Sale) (רב ברכת הנהנין פ"ב ס"ה, וא"ד שם).
- ❖ מעיקר הדין מותר ליתן מתנה בימים אלו – אבל כדאי להימנע מזה, מלבד לשום איזה צורך או לחתן וכלה עד ר"ח אב (נט"ג פ"ח ד').
- ❖ ליתן ספרים לחתן בר מצוה – מותר בכל אופן (שם).

ה. תספורת:

- ❖ אין מסתפרין – ז"ך שערן מ"ז תמוז, אחד אנשים ואחד נשים (רמ"א תקנ"א ס"ד), אחד ראשו ואחד כל שער שבגופו, ואפילו קצוות הפאות אסור (שור"ע י"ב ומ"ב ע"ט).
- ❖ אבל מותר לסרוק – קעמן השיער (שע"ת ס"ק י"ב).
- ❖ השפה – שנארץ המעכב את האכילה, מותר לספר (שור"ע י"ג, מ"ב פ').
- ❖ אשה מותרת לגלח שערות ראשה לצורך צניעות (עפ"י שו"ת פנים מאירות ח"ב ל"ז ונ"ג, נט"ג כ"א א').
- ❖ וכן בתולה מותרת לתקן ולקצר שיערה לצורך שידוכיה.
- ❖ מותר לגלח ג' ימים לפני טב"מ אפילו אלאחר ת"ב (שם).

- ❖ מותר לתקן ולקצר פאה נכרית – שייטל (שם).
- ❖ בדין נטילת צפרנים – מחלוקת, ולכ"ע בערב שבת – מותר, ואפילו אם חל בו ערב ת"ב.

ו. אזהרות שונות:

- ❖ לא ילך יחידי מחוץ לעיר בין 2-9 משום סכנה, וכן לא ילך בשום מקום סכנה כגון בים או ביערות וכדו' (שו"ע ס"ח תקנ"א).
- ❖ אבל מותר ללכת לים ובריכה, שלא במקום סכנה (נישט אין טיפע וואסערען וכדו') (הליכת שלמה פ"ד ס"ה, וקבה"ל ח"ג ע' כ"ב, אבל יש חולק, עיין מקור חיים ס"ד והגרש"א הלכות ומנהג בין המצרים פ"ג ע' ל"ד, והגר"מ פיינשטיין שמתתא דמשה תכ"ח).
- ❖ אם אפשר, לא יעשה ניתוח ושום טיפול רפואי שעלול להביא לידי סכנה (קובה"ל עמ' י"א).
- ❖ יש להשיגה שלא לעשות טריפס שיכול להיזק בהם, וכן לא יעשה קונצען שונים, וישגיח שמשחקי ילדים לא יהיו בפראות – ווילד.

דיני השעת הימזב – די נייץ פינען

ז. מר"ח אב:

- ❖ משנכנס אב ממעטין בשמחה (תענית כט, ב). אבל מותר ללבוש תכשיטים (א"א).

ח. דברים האסורים משום שמחה:

- ❖ אין קונים דברים של שמחה – ואפילו שמצא עכשיו בזול, כגון:
 - ❖ תמונות לקישוט הקיר.
 - ❖ לפתח (Develop) תמונות של שמחה.
 - ❖ בגדים ושום צרכי חתונה, כשיש זמן אחר ת"ב.
 - ❖ אפילו סתם תכשיטים (Jewelry).
 - ❖ כלי כסף (Silverware) או שעון זהב.
- ❖ אבל באופן שאח"כ לא ימצא החפץ שצריך, או שיש לו הזדמנות לקנות במחיר זול מאד, אפשר שבאופן כזה מותר ליתן כסף לבעל החנות לשמור החפץ בשבילו אלאחר ת"ב, ובתנאי שלא יתן כסף בשביל הקנין (Deposit), וזה עדיין אינו שלו (נט"ג פ"ל ס"י י"א ס"ב).

ט. קניות לצורך הרווחה:

- ❖ יש להימנע מקניות לצורך הרווחת הבית, כגון:
 - ❖ כסאות חדשות לבית.
 - ❖ ווילונות (Curtains) חדשות.
 - ❖ רהיטים (Furniture).
 - ❖ תאורה – לייטס, וכ"ש נברשת (Chandelier).
 - ❖ שטיח (Carpet) חדש.
 - ❖ מקרר – פרידזש חדש (כשאינ הכרח).
 - ❖ קאר חדש (כשאינ הכרח או לצורך פרנסתו).
- ❖ אבל באופן שלא ימצא מה שצריך, או שיש לו הזדמנות לקנות במחיר זול מאד, אפשר שבאופן מותר ליתן כסף לבעל החנות לשמור בשבילו אלאחר ת"ב, בתנאי שלא יתן הכסף בשביל הקנין

(Deposit), וזה עדיין אינו שלו (שם).

י. לצבוע (Painting):

- ❖ אסור לצבוע חלקי הבית (ש"ע ס"ב).
- ❖ וכן אסור מיני מלאכת צביעה (Paintings) לתלות אח"כ על הבית או בסוכה (עי' נט"ג שם), אבל למשחק בעלמא מותר.

יא. לתקן דברים הכרחיים:

- ❖ מותר לתקן או אפילו לקנות דברים הכרחיים לצורך הבית, כגון:
- ❖ וילונות מקולקלים.
- ❖ מזגן (Air Condition).
- ❖ מכונה כביסה (Wash-Machine).
- ❖ לתקן כסאות שבבית.
- ❖ משקפיים – ברילען הנחוצים לו, ולא שמחליפם לשם יופי ונוי.
- ❖ הדחת ריצפה מותר רק לשבת.

יב. הלכות שונות:

- ❖ אסור לנטוע פרחים חדשים לנוי.
- ❖ אבל מותר להשקות צמח ופרחים שכבר יש לו.
- ❖ וכן מותר לקצר העשבים (Grass-Cutting).
- ❖ מותר לצחצח כלי כסף.
- ❖ מותר להדיח רכב – קאר וואש (נט"ג פכ"ט).
- ❖ הכנה לחתונה – מותר רק באין פנאי (מ"א סק"ח).
- ❖ אסור לשלוח מתנות לילה, ואסור אפילו לקנות על מנת לאסוף אחרי ת"ב, ובמקום הצורך מותר ליתן Deposit (עי' דרשו בשם הפוסקים מזה).
- ❖ אסור ליתן מתנה לחבירו כגון כלי של שמחה, או כלי כסף (מ"ב ס"ק י"א), וכן אסור בין איש לאשתו, ובמקום צורך שלום בית – מותר.
- ❖ מותר ליתן מתנה לבחור בר מצוה (אחרונים).

יג. דיני תפירה:

- ❖ מותר לתפור רק דבר שצריך תיקון עכשיו (ש"ע ס"ז וס"ח).
- ❖ כגון בגד שנקרע, כפתור שנפל, וכן נעליים שצריך תיקון.
- ❖ אבל אסור לתפור או אפילו לתקן בגד חדש, או להזמין אצל חייט.
- ❖ מותר לתפור בשביל בחור בר מצוה לימים אילו, או לחתן כלה כשאין מספיק זמן אחד ת"ב.
- ❖ חייט ישראל עושה מלאכת התפירה במלאכה שקיבל מישראל לפני ר"ח, ואם ניכר שזה נעשה בשביל גוי מותר אפילו לקבל אחר ר"ח (מ"ב נ"א ונ"ב).
- ❖ כן אסור לטוות גובליין (Goblin) בימים אלו, אבל נהגו להקל בזה לנערות בקעמפס עפ"י גדולי הפוסקים (הגרש"א ושב"ל).

י. איסור בגדים חדשים:

- ❖ אסור לקנות בגדים חדשים אפילו לקטנים – ככל שימצא להם אח"כ שלא ביוקר.
- ❖ אסור לקנות אף בגדים התחתונים – אינטער-וועש, ואסור לקנות אפילו אלאחר ת"ב, וכן אסור לקנות כובע, שייטל, נעליים, מגבות וכלי מיטה (משנ"ב ס"ד).
- ❖ מותר לקנות בגדים לצורך עשיית שידוך, וכן עבור בחור בר מצוה.

טו. בגדים מכובסים:

- ❖ אסור לכבס וללבוש בגדים מכובסים מר"ח עד חצות י' אב (תקנ"א ס"ג מחבר ורמ"א).
- ❖ אסור לכבס מר"ח אב, אפילו אינו רוצה ללבוש אלא אחרי ת"ב.
- ❖ וכן אסור להציע מיטות בכלי מיטה מכובסים (בעט-געוואנט), ואפילו לכבוד שבת אסור (משנ"ב ל"ג).
- ❖ מותר לכבס לכלוך וכתם מבגד כשאינו יכול לילך כן (עי' חזו"א, ועי' גשה"ח פכ"א י' סק"א, נט"ג פל"ד ה).
- ❖ כמ"כ אסור להשתמש בכלי שינה, מגבות – האנטעקער, מפות שולחן – טישטעקער מכובסים.

טז. אופני ההיתר בבגדים מכובסים:

- ❖ לפני ר"ח ילבש למשך קצת זמן כמה מלבושים שצריך.
- ❖ מותר ללבוש בגד מכובס אף אם אדם אחר לבשם קצת זמן לפני זמן ר"ת של ראש חודש.
- ❖ אם צריך, י"א שיכול ללבוש כמה בגדים בפעם אחת על קצת זמן.
- ❖ יכול להחליף במשך כל יום השבת, כגון כתונת בערב – בבוקר – ואחה"צ, אבל לא יפשיטנו ויחליפו לאלתר, דהוי כהכנה משבת לחול, וכן לא יאמר שזה לצורך חול.
- ❖ לכבוד שבת מותר ללבוש כתונת – העמעד נקי, אך אסור לכבס לכבוד שבת, ואם אין לו בגד נקי – מותר לו לכבס כתונת, וכ"ש ע"י גוי, וכן מותר אפילו בכתונת חדשה – אם אין לו אחרת (מש"ב ס"ק ל"ב ביה"ל ד"ה כלים).
- ❖ אשה לובשת לבנים נקיים.
- ❖ מותר להחליף בגדים הסמוכים לגוף – אינטער וועש וכן זאקען כשיש צורך (גשה"ח שם, ערה"ש יור"ד שפ"ט, שמלת חיים, פסק"ת תקנ"א י"ז, נט"ג פל"ד ה).
- ❖ מפות שלחן נקיות לכבוד שבת – מותר (מ"ב ס"ק ל"ג).
- ❖ אם צריך – מותר ללכלך הבגדים ע"ג קרקע עולם – ערד (אבל לא מרוצפת גפלאסטרט, אא"כ מלולכיים) ואח"כ ללבושם.
- ❖ מותר להציע לאורה כלי מיטה מכובסים, כגון במלון, אבל נכון שיניחם על הקרקע לזמן מעט (מנח"י ח"י מ"ד).
- ❖ למי שצריך – מותר לקנות נעלי ת"ב, אבל שיהיה פשוטים (נט"ג ל"ב ו).

יז. רחיצה:

- ❖ אסור להתרחץ אפילו בצונן.
- ❖ אדם חלש, כגון יולדת – מותר אפילו בחמין (מ"ב פ"ח) וכן קטנים (עי' משנ"ב דרשו 108).
- ❖ פניו ידיו ורגליו – מותר בפושרין (נט"ג פמ"ב ס"ג).

❖ איסתגיס – מ'פינג וכן לנשים, והמזיע הרבה – מותר גם בזייף בראשו ובמקומות המזיעים בגופם, כגון תחת ידו ובין רגליו (עי' דרשו 110 - 109 כל השיטות בזה, ושם בשו"ת אור לציון, נט"ב מ"ג ב').

י.ת. רחיצה בערב שבת:

- ❖ כיום שרגילין כל ערב שבת בחמין, מותר פניו ידיו ורגליו וכ"ש ראשו בחמין (תקנ"א רמ"א, ט"ז, ועפ"י ח"א במ"ב ס"ק צ"ז),
- ❖ ויש מתירין זה גם עם סבון – זייף (עי' דרשו 113 בשם חזו"א).

י.ט. בשר ויין:

- ❖ אסור בבשר ויין וכן במיץ – (Grape Juice) גם בר"ח (מ"ב ס"ו מ"א כ"ו), וכן אסור תבשיל של בשר (פלישיגע זופ).
- ❖ אבל מותר לבשל בקדירות אפילו בן יומו (א"ר סק"ב, נט"ג ל"ח ה). המבשל לכבוד שבת – מותר לטעום ולפלוט (שם).

כ. ער"ש חזון:

- ❖ לכבוד שבת מותר ליטול ציפורניים, מותר לנקות מנעלים, מותר להחליף לבגד נקי, מותר להחליף למפת שולחן נקיה, מותר להדיח הריצפה, אבל אסור להחליף סדינים – בעט געוואנט למיטה.
- ❖ מותר להאכיל בשר לקטנים אחר הצות, וי"א רק כשעה לפני זמן הדלק"ג.

כ.א. אחרי ת"ב:

- ❖ כל הדינים של ט' ימים נוהג עד הצות עשרה באב.
- ❖ אחר הצות ביום י', מותר ללבוש בגד נקי, ומותר ברחיצה ובכיבוס.
- ❖ בשעת הצורך או אם חל בערב שבת מותר גם לכבס לפני הצות, או בליל י', בפרט בקעמפס וקאנטר'ס כשיש הרבה לכבס ומיעוט מכונת – מאשינען כיבוס (עי' ביה"ל בשם מאמר מרדכי וע"ש דרשו, וע' נט"ג פ"ט א).
- ❖ כמו"כ מותר אחר הצות בבשר ויין.
- ❖ מותר בליל י' בתבשיל של בשר – (פלישיגע זופ) אבל לא בשר.
- ❖ מותר בליל י' בסעודת מצוה כגון ברית, בר מצוה, ופדיון בבן, בבשר ויין, אבל לא מוזיק.

דיינים מומחים חשיבים ועונים על שאלתכם כל ימות השבוע

קול

929-4 SHABAS

9 2 9 - 4 7 4 - 2 2 2 7

הלכות שבת
האטליין

שבת | יום טוב | חול המועד

יצא לאור ע"י הרב יהודה אליקים מאנהייט - מו"צ בק"ק ברוקלין יצ"ו

הלנצחות והערות או לקבל הגליונות נא להתקשר - 347-512-9276 - haluchuyeshuru@gmail.com